

Verslag symposium

**Warmtenet en warmtewet
28 september 2016
bij Boerke Mutsaers te Tilburg**

Namens het bestuur van het SBO (Stedelijk Bewoners Overleg) heet voorzitter Gerard Klaassen alle aanwezigen van harte welkom, waaronder leden van huurderscommissies alsmede directie en medewerkers van de corporaties. Een speciaal woord van welkom voor wethouder Berend de Vries die de aftrap zal doen en inleiders Gijs van Heijster van Ennatuurlijk en Frans Lemmens van WonenBreborg. Peter Nouwens zal als onafhankelijk avondvoorzitter het symposium weer in goede banen leiden.

Hierna geeft Gerard Klaassen het woord aan de wethouder.

1. Aftrap symposium door wethouder Berend de Vries

In de maand september 2016 zijn er vijf warmterecords gebroken. Die warme dagen lijken misschien wel fijn, maar de nadelen van de gevolgen van de opwarming van de aarde zijn gigantisch. Een voorbeeld hiervan is de grote hoeveelheid neerslag die, zoals bekend, tot enorme wateroverlast heeft geleid omdat onze rioleringen daar niet op berekend zijn. De gasvoorraden raken langzaam maar zeker op. Maar ook gaswinning heeft grote nadelen, m.n. in de provincie Groningen waar veel inwoners te maken hebben met aardbevingen en verzakkende huizen als gevolg ervan. Ook op dat vlak moet er iets gebeuren. Afhankelijk worden van Rusland voor gas is geen aantrekkelijk alternatief. In Den Haag wordt daarom stevig nagedacht over duurzame oplossingen.

Ondanks de voordelen van het warmtenet - relatief milieuvriendelijk, gebruikmakend van restwarmte - zitten er ook nadelen aan, zoals de gereguleerde tarieven en de monopoliepositie van Ennatuurlijk. Klanten in de Reeshof die geen alternatief hebben, hebben zich daarom enige tijd geleden verenigd in de Stichting Reeshof Warmte. Deze stichting is stevig in discussie geweest met Ennatuurlijk over de tarieven. Inmiddels is er een compromis gesloten waarbij de tarieven iets lager worden.

N.B. Dit geldt alleen voor klanten van Ennatuurlijk en niet voor mensen bij wie de corporatie de warmteleverancier is.

2. Presentatie warmtenet, door Gijs van Heijster

Gijs van Heijster is werkzaam bij Ennatuurlijk als programmaverantwoordelijke voor de invulling van de toekomst van het warmtenet. Ennatuurlijk is ontstaan uit ELES, een onderdeel van Essent. Essent is destijds overgenomen door RWE, dat geen interesse had in de exploitatie van het warmtenet. ELES is toen overgenomen door PGGM, het pensioenfonds voor medewerkers in de zorg, en Veolia, de grootste exploitant van warmtenetten in Europa.

M.b.v. PowerPoint en enkele filmpjes illustreert G. van Heijster ondermeer de toekomstvisie van Ennatuurlijk.

M.b.t de eventuele sluiting van de Amercentrale: Ennatuurlijk wil van de kolen en fossiele brandstoffen af en gaan werken met duurzame energiebronnen. Op het Amernet zijn 40.000 klanten aangesloten. Maar sluiting van de Amercentrale betekent niet dat de warmtelevering in gevaar komt. Met behulp van diverse technieken levert Ennatuurlijk zowel warmte als koude in het hele land.

Ennatuurlijk wil een bijdrage leveren aan de transitie van gas naar warmte en werkt in verband daarmee samen met diverse partijen uit de regio om stappen te zetten om het warmtenet te verduurzamen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van lokale bronnen zoals een papierfabriek in Maastricht en restwarmte van de afvalverbranding in Enschede. Er wordt ten behoeve van warmteopwekking nog weinig gewerkt met zonnepanelen; die zijn in principe nu nog alleen bedoeld voor elektriciteitsopwekking.

Afnameplicht en leverplicht

Alleen een hele wijk kon worden aangesloten op het warmtenet dat gebruikmaakt van restwarmte. Aansluiting is niet mogelijk voor slechts enkele adressen, vandaar de afnameplicht. In verband daarmee is de Stichting Reeshof Warmte een rechtszaak begonnen tegen Ennatuurlijk. Dat leverde aan beide kanten negatieve energie op. De rechtszaak is diverse keren uitgesteld. Intussen werden er gesprekken gevoerd o.l.v. wethouder B. de Vries en daar is men nu samen uitgekomen. De tarieven worden wat lager en klanten die al 30 jaar aangesloten zijn, krijgen nu wel de mogelijkheid voor een alternatief. De tarieven zijn bij wet geregeld.

De leveringsplicht d.w.z. de plicht van de leverancier om warmte te leveren en te zorgen voor een infrastructuur die dat mogelijk maakt, is wettelijk verankerd. Als de Amercentrale op termijn dicht zou gaan, is Ennatuurlijk wettelijk verplicht om voor een alternatief te zorgen.

In het kader van het project Onze Warmte zijn er in 2015 gesprekken gestart met provincie en gemeente, die ook de eindgebruikers hierbij meer wilden betrekken. Omdat dit aanvankelijk wat stroef verliep – het ging vooral steeds over de (te hoge) tarieven – is de Rebel Groep hierbij ingeschakeld als regisseur.

De stuurgroep van belanghebbenden houdt zich bezig met (1) verduurzamen van de centrale warmte-opwek; (2) toevoeging van lokale duurzame warmtebronnen; (3) het geschikt maken van het net zelf; (4) creëren van draagvlak.

Tilburg wil in 2045 volledig CO2 neutraal zijn. Daarom kijken wat de vraag naar warmte wordt en welke (lokale) bronnen daarbij ingezet kunnen worden. Men wil ervaring opdoen met lokale bronnen zoals biomassa, zon en geothermie. Geothermie is warmte die op 3 km diepte uit de bodem wordt opgehaald. Ter vergelijking: warmte-koudeopslag vindt plaats op een diepte van 80 meter.

Het wachten is nu op een uitspraak van de Kamer over het stoppen met kolen in 2020 – de zgn. kolenexit - zodat versneld gewerkt kan worden aan een soort Amercentrale waarbij warmte wordt opgewekt met biomassa. De keuze moet in 2016 worden gemaakt.

Tilburg en Helmond willen versneld geothermie gaan testen. Met een clubje van 5 met ondermeer een initiatief vanuit het bedrijfsleven en het Amernet is men naar minister Kamp gegaan om hier toestemming voor te krijgen, omdat men hier concrete kansen voor ziet. Het Van Gend en Loos terrein in Tilburg zou hier bijvoorbeeld een geschikte plek voor kunnen zijn.

Peter Nouwens bedankt G. van Heijster voor zijn inleiding waarna hij het woord geeft aan Frans Lemmens.

3. Presentatie Warmtewet, door Frans Lemmens

Frans Lemmens is werkzaam als adviseur Strategie van WonenBregburg. In zijn presentatie bespreekt hij 3 jaar Warmtewet 1.0; stadsverwarming warmte; en warmtewet 2.0 (die waarschijnlijk in 2018 van kracht wordt)

I.v.m. stadsverwarming als warmtebron stelt F. Lemmens vooraf een aantal vragen aan de aanwezigen zodat zij een beeld krijgen van hoe het zit met de aansluiting op stadsverwarming. Niet iedereen is namelijk op dezelfde wijze aangesloten op het stadsverwarmingsnet. Er zijn individuele aansluitingen, er is blokverwarming, de aansluiting loopt via de corporaties als warmteleverancier etc. Zeer veel huurwoningen van WBB zijn aangesloten op het Amernetwerk. In Tilburg zijn dat er 11.000 en in Breda 7.000 en nog 33.000 zelfstandige woningen.

Warmterekening tot en met 2013

- Warmterekening: huurovereenkomst met een warmteafrekening via de servicekosten
- Per appartementsgebouw worden de kosten verdeeld in een variabel deel en vast deel - wkv meters
- De warmterekeningen van huurders van collectieve warmtelevering waren sterk verschillend
- Geschillencommissie = huurcommissie
- Klanten van Ennatuurlijk (Essent warmte) met een individuele GJ meter en afleverset
- Niet Meer Dan Anders principe van EnergieNed: een hoog vastrechtbedrag en aansluitbijdrage en een NMDA EnergieNed GJ warmteprijs
- In de ogen van veel gebruikers Veel Meer Dan Anders.
- Geschillencommissie = Geschillencommissie energie

Warmtewet warmterekening 2014 t/m 2017

Vanaf 2014 warmtewet afrekening met corporatie als warmteleverancier

- De corporaties zijn volgens de wet warmteleverancier geworden en vallen onder de tariefregulering: maximale tarieven en maximaal vastrecht
- Warmte exploitatie: (WBB 150 warmtenetwerken -7000 aansluitingen 4400 SV en 2600 gasgestookte systemen)
- Leveringsovereenkomsten met algemene levensvoorwaarden
- Uitgangspunt: een dekkende exploitatie
- Kosten = afzet
- Prijsbeleid WBB: alle huurders van een collectief systeem eenzelfde prijs voor vastrecht en per GJ en per m3 warmtapwater. De contracten waren zeer nadelig. Inkoop moest tegen een hogere GJ prijs dan men kon vragen
- Storingscompensatie – geschillencommissie = GC Energie

De ACM (Autoriteit Consument en Markt) bepaalt eind december de tarieven voor warmte in relatie tot de gasprijzen.

Onderhandelingen stadsverwarming

- Een groot deel is aangesloten op het Amernetwerk van Ennatuurlijk, dus een groot deel van de warmte exploitatie
- Inkoop stadsverwarming met verouderde slechte zakelijke contracten. Inkoop tegen een hogere GJ prijs dan de verkoopprijs
- Begin 2014: inkoop samenwerking van de gezamenlijke corporaties in Breda en Tilburg (8000-huurders/vve)
- Moeizame onderhandelingen: corporatie waren net warmteleverancier geworden en er was veel wantrouwen
- Resultaat: 2014 een kleine korting. In 2015 een ietwat grotere korting van 8% op basis van de contractprijzen.
- Voor 2016 en 2017 een raamovereenkomst waarbij de inkoopprijs max. 90% bedraagt van de ACM tarieven. De VvE's lopen mee met dit contract.

N.B. De bedoeling was om tot 10-jarige contracten te komen maar men wil de nieuwe warmtewet afwachten.

Een van de aanwezigen vraagt waarom niet is gekozen voor eigen aansluiting bij Ennatuurlijk voor de huurders.

F. Lemmens licht toe dat de tariefstelling erg negatief zou zijn geweest voor de klant en de corporaties inzetten op betaalbare huren én warmte voor hun klanten.

WBB is in 2014 voor 4000 wooneenheden warmte-exploitant geworden en dat was, net zo min als voor de andere corporaties, een verdienmodel. Maar kosten moeten de baten in ieder geval niet overschrijden.

Bevindingen

- Corporaties hebben nu een beter inzicht in het rendement en verliezen en inzicht van warmteverbruik.
- Meer meten en monitoren
- Verbeteringsmaatregelen (isolatie-stooklijnen- inregelen installaties)
- Snellere klachtenopvolging
- Uitleg van de warmterekening is beter geworden
- Onderhandelingstraject Ennatuurlijk: meer vertrouwen in elkaar. Dank zij Stichting Reeshof Warmte en de enorme inzet van hun voorman Derk Jansen is er nu een oplossing die aan de klanten wordt voorgelegd. De aansluitbijdrage gaat van €154,= in 3 jaar tijd naar nul euro **mits** 70% een handtekening zet.

Warmtewet 2.0; 2018: corporaties en huurders

- Corporaties kunnen kiezen bij een complex: huurovereenkomst met een leveringsovereenkomst of huurovereenkomst met servicekosten warmteafrekening
- Beleidskeuzes:
 - (1) Voeren van een warmte exploitatie volgens de regels van de Warmtewet (afrekenen met tarieven)
 - (2) Als servicekosten terug onderbrengen bij huurovereenkomst (afrekenen van kosten)
- Beleid: zomer 2017 als de warmtewet is aangenomen tegelijk met start hernieuwde inkoopwarmte van Ennatuurlijk
- Prijsbescherming ook bij inkoop: openbreken langdurige contracten mits overeenstemming over tarieven. Betaalbare warmte - aansluiting handhaven.
- Nieuwe energieovereenkomsten per gebouw en lange termijn afspraken.

Warmtewet 2.0: 2018: Ennatuurlijk en huurders:

- Wat wordt de prijszetting van Ennatuurlijk voor de huurder?
- Aanpassing maximale prijs: wettelijke basis
- zal concurrerender worden door verwachte prijsstijging van gas: overheid zal energiebelasting op gas verhogen.
- Vergroenen - stimuleren gas eruit
- Aansluitplicht vervalt / afsluiting – mits er een duurzaam alternatief is
- N.B. Dit is voor huurders in principe niet mogelijk.

N.B. Gas zal naar verwachting duurder worden omdat sluiting van de kolencentrales daaruit betaald moet worden.

Peter Nouwens bedankt F. Lemmens voor zijn inleiding en toelichting.

4. Forumdiscussie

Aan de forumdiscussie nemen de beide inleiders deel, wethouder B. de Vries, mw. Aline Zwierstra (WBB) en dhr. Rob Vinke (TBV Wonen). De directie van Tiwos is helaas verhinderd.

Uit de zaal wordt opgemerkt dat de gasprijs omhoog gaat. Aangezien de gigajoule prijs gekoppeld is aan de gasprijs valt te verwachten dat ook die toch weer omhoog gaat.
De wethouder wijst erop dat i.v.m. de monopoliepositie er altijd toezicht zal blijven op de prijzen. Er worden maximumprijzen vastgesteld en indien nodig grijpt de toezichthouder in. G. van Heijster betoogt dat als er minder gas wordt gebruikt de prijzen vanzelf ontkoppeld zullen worden. De eerste wetswijzigingen worden momenteel voorbereid maar het is wachten op het nieuwe kabinet.

Een aanwezige concludeert niettemin dat de prijs per GJ gewoon omhoog zal gaan, ook al hebben de afnemers al jarenlang te veel betaald voor stadsverwarming. Het Rijk heeft het geld nodig en de klanten betalen het gelag.

G. van Heijster benadrukt dat vrijwel alle vormen van duurzame energie subsidie kosten, maar de kosten op den duur lager worden. Geothermie is nu nog een erg dure techniek, maar als op termijn de investering is afgeschreven levert de bron nog steeds warmte. Alleen is nu nog niet duidelijk op welke termijn dat zal zijn.

Wethouder B. de Vries zegt kansen te zien. Als de juiste zaken met het juiste instrumenten worden belast, bijvoorbeeld vervuilende energieopwekking wordt belast en duurzame alternatieven niet of minder, kan dat per saldo meer voordeel opleveren. De wethouder hoopt dat een nieuw kabinet wat dit betreft de knop gaat omzetten.

Gevraagd wordt of warmtapwatersysteem efficiënt is of dat dit misschien moet worden bijverwarmd door stadsverwarming. En de daarmee samenhangende vraag of het eventuele warmteoverschot ingezet kan worden voor andere warmte. Het gaat om het appartement Moleneind in de Sibeliussstraat.

F. Lemmens geeft aan dat dankzij de zonnecollectoren geen stadsverwarming ingekocht hoeft te worden ten behoeve van warmtapwater, maar op dit moment resterende energie van gebouwen nog niet kan worden ingezet voor warmte. Ook elektriciteit kan nog niet worden teruggeleverd aan het net, aldus G. van Heijster. In de Reeshof is men met een coöperatie aan het kijken of dat überhaupt kan en wordt dit op kleine schaal getest.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat gezegd is dat in de toekomst warmte goedkoper wordt dankzij duurzame bronnen. Aangegeven is dat de Amercentrale ook tamelijk milieuvriendelijk was. Toch hebben de degenen die aangesloten zijn op het warmtenet jarenlang veel meer betaald dan degenen die een gasaansluiting hadden. De spreker vraagt zich af waarom de mensen met de milieuvriendelijkere stadsverwarming niet al jarenlang minder hebben hoeven te betalen.

Wethouder B. de Vries verduidelijkt dat er een systeem is bedacht waarbij landelijk is afgesproken dat de prijs voor warmte is vastgesteld op basis van de gasprijs. Inmiddels is bekend dat de maatschappelijke kosten van de opwarming van de aarde gigantisch zijn. De huidige en de generaties na ons krijgen nu de rekening daarvan gepresenteerd. Daarom ervoor zorgen dat die kosten verdisconteerd worden in de kosten voor niet-duurzame alternatieven zoals gas.

Namens een aantal andere bewoners van Brucknerhage geeft iemand aan dat veel, vooral oudere medebewoners, bang zijn om hun handtekening onder de brief van Ennatuurlijk te zetten over het compromis dat is gesloten met Reeshof Warmte. Zij zijn vooral bang om eventueel afgesloten te worden.

Iemand anders onderschrijft dat de brief tot nogal wat verwarring leidt bij veel mensen en geeft als tip om een bijeenkomst te organiseren in een complex waar bewoners nadere uitleg krijgen over de brief en vragen kunnen stellen.

Een goede tip, aldus G. van Heijster. Men kan het via hem laten weten als er behoefte is aan een dergelijke bijeenkomst.

Uitgelegd wordt dat de brief bedoeld is om het compromis toe te lichten. Wanneer men de brief ondertekent, geeft men uitsluitend het recht op om i.v.m. deze kwestie te procederen tegen Ennatuurlijk. De periodieke aansluitbijdrage wordt afgebouwd (van € 154,= naar 0 euro) en men krijgt het recht desgewenst afgesloten te worden van het warmtenet bij overstappen naar ander duurzaam alternatief.

N.B. De jaarlijkse korting op de warmterekening geldt voor iedere klant van Ennatuurlijk die elektriciteit afneemt c.q. gaat afnemen van Greenchoice en staat los van het compromis met de stichting Reeshof Warmte.

Voor de korting bij Greenchoice die ook geldt voor bewoners van complexen, kan men zich aanmelden via de website.

Aangevuld wordt dat Ennatuurlijk in lokale media als Stadsnieuws, de Koerier en het Reeshofjournaal nog eens kan verduidelijken dat men alléén tekent voor de 154 euro korting in ruil voor afzien van een rechtszaak.

Eventueel met de opmerking erbij dat gebleken is dat de brief bij sommige mensen voor enige verwarring zorgt en Ennatuurlijk een en ander daarom nog eens opnieuw wil uitleggen.

G. van Heijster benadrukt dat, als de brief niet door 70% van de betrokkenen wordt ondertekend, het voorstel onvoldoende gesteund wordt door de achterban en daarom niet doorgaat. Eerder op de avond is hij bij Loket op Locatie geweest in de Reeshof waar ook de stichting Reeshof Warmte aanwezig was om toe te lichten dat ook zij heel blij zijn met het compromis.

Tot slot geven de corporatiedirecteuren desgevraagd aan dat zij ook op het vlak van de stadsverwarming heel nauw met elkaar samenwerken.

Hierna sluit Peter Nouwens de discussie. Gerard Klaassen dankt de inleiders en forumleden voor hun toelichting en alle aanwezigen voor hun belangstelling en inbreng in de discussie.

Tilburg, 4 oktober 2016
Spronk Management Support